

„Közel, s Távol”

II.

*Az Eötvös Collegium Orientalisztika Műhely
éves konferenciájának előadásaiból*

2012

„Közel, s Távol” II.

*Az Eötvös Collegium Orientalisztika Műhely
éves konferenciájának előadásaiból*

2012

ÚJ SZÉCHENYI TERV

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
www.ujszechenyiterv.gov.hu
06 40 638 638

A projektek az Európai Unió
támogatásával valósulnak meg.

TÁMOP-4.2.2/B-10/1-2010-0030 „Önálló lépések a tudomány területén”

Eötvös Collegium

Budapest, 2012

Felélős kiadó: Dr. Horváth László, az ELTE Eötvös Collegium igazgatója

Szerkesztő: Takó Ferenc

Korrektúra: Doma Petra, Jámbor Aliz Laura, Kövi Franciska,

Sándor Angelika, Takó Ferenc

Copyright © Eötvös Collegium 2012

Minden jog fenntartva!

Nyomdai kivitel: Komáromi Nyomda és Kiadó Kft.

Felélős vezető: Kovács Jánosné ügyvezető igazgató

ISBN: 978-963-89596-1-4

Füredi Csilla

Személyes névmások, személyre utaló szavak a japán genolektusokban

Japán nyelven minden megnyilatkozásban, nyelvi választásban tükröződnek a beszélő és a hallgató közötti vertikális viszonyok;¹ ez befolyásolja az udvarias nyelvhasználatát vagy kerülését, a beszélő különböző grammatikai és lexikai választásait, személyes névmások, személyekre utaló szavak használatát is.² Brown és Gilman dolgozott ki a '60-as, '70-es években egy elméletet arra vonatkozóan, hogy a különböző nyelvekben milyen tényezők határozzák meg a névmáshasználatot. Ők két kulcsfogalommal dolgoznak: ezek a „hatalom” és a „szolidaritás”,³ tehát az intimitás foka és a beszélő felek közötti alá-fölé rendeltségi viszonyok egyszerre befolyásolják a személyes névmások választását. A japán nyelv igen érzékeny ezekre a társadalmi viszonyokra, így ezt a sémát kitűnően alkalmazhatjuk a japán *taishōshiki*,⁴ azaz beszélőpartnerre utaló nyelvi elemek vizsgálatakor is. A „hatalom” azonban maga is igen összetett jelenség: befolyásolhatja a kor, a vagyoni helyzet, a foglalkozás vagy a nem. Így mivel a hatalom és a nem szoros kapcsolatban állnak egymással, feltételezhetjük, hogy a nem maga hatást gyakorol a személyes névmások és személyre utaló szavak használatára, ennek megfelelően pedig ezen a téren eltérésekre számíthatunk a nők és a férfiak nyelvhasználatában.

A japán genolektusokról

A japán nyelvben számottevő eltérés van a férfiak nyelvhasználatára és a nők által használt ún. *joseigo*, női nyelv között. A kutatók a fonetika, a morfológia, a lexika és a szintaxis szintjén figyeltek meg különbségeket; eltér a hangmagasság, nők

¹ ITAKURA Hiroko, *Conversational Dominance and Gender: A study of Japanese speakers in first and second language contexts*, John Benjamins Publishing Company, 2001, 5.

² 梶原 真樹子, 日本語における対称詞「あなた」の使用領域について, 信州大学留学生センター紀要, 2004, 第5号, 45–57, 47.

³ ROGER FOWLER, „Hatalom”, *Szóbeli befolyásolás II.*, szerk. SÍKLAKI István, Bp., Typotex Kft., 2008, 231–251, 233.

⁴ A japán szavak a Hepburn-féle latin betűs átírással szerepelnek.

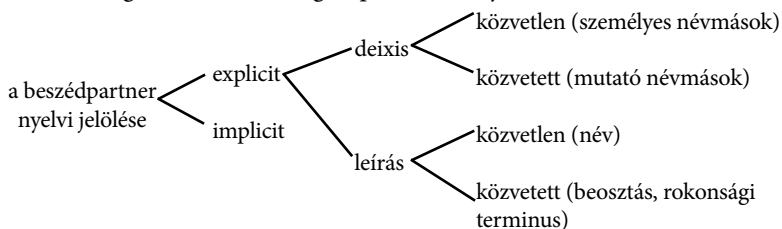
és férfiak más mondatvégi partikulákat és személyes névmásokat használnak, más a szókincs és a nyelvtan, sőt még a mondat szerkesztésben is találtak általánosítható eltéréseket (például Shibamoto 1987, Ide 1999). A nők – a férfiak dominanciája, vagy ha úgy tetszik, a két nem által betöltött eltérő társadalmi szerepek miatt – udvariasabban beszélnek, mint a férfiak, és ez a nőktől elvárt nyelvi udvariasság komoly hatást gyakorol a nyelvhasználatra. Hiszen amennyiben a nők udvariasabb nyelvhasználatáról szóló sztereotípiá valóban igaz, annak nemcsak a tiszteleti nyelvben, a grammatikában, hanem többek között a személyes névmások, személyre utaló szavak használatában is jelentkeznie kell.

A beszédpartner nyelvi jelölése a japán nyelvben

A japán nyelvben számtalan módja van a beszélőpartner nyelvi jelölésének; a második személyű személyes névmások és egyéb személyre utaló szavak használatának rendszere pedig egyaránt jelöli a beszélő és a hallgató társadalmi státuszát, a kettejük közötti intimitás mértékét, a felek nemét, korát. Kanai (2002) a beszédpartner jelölésére szolgáló nyelvi elemek öt csoportját különbözteti meg:

1. személyes névmások (*ninshō daimeishi*)
2. mutató névmások (*shijishi*)
3. tulajdonnevek (*koyūmeishi*)
4. köznevek (*futsūmeishi*)
5. implicit utalás (*himeiji hyōgen*)

Az első négy kategória a beszédpartner explicit jelölésére szolgál (*meiji hyōgen*). Ezen belül deiktikus és leíró jelölést különböztet meg, majd ezeket további két alcsoportra osztja. A deiktikus, rámutató utalás történhet személyes névmások által közvetlen módon és mutató névmások által közvetetten. A leíró utalás közvetlen módja az illető nevének használata, közvetett módja pedig az olyan köznevek használata, mint beosztást, foglalkozást, rokonsági kapcsolatot kifejező terminusok (1. ábra).

1. ábra. A beszédpartner nyelvi jelölése Kanai (2002) felosztása alapján

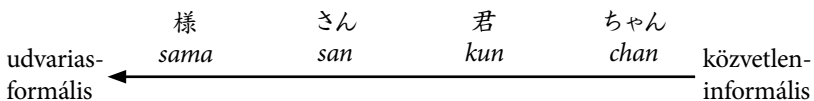
Ezeket udvariasság szempontjából vizsgálva azt állapíthatjuk meg, hogy minél explicitebb, közvetlenebb a beszédpartnerre való utalás, annál udvariatlanabb; tehát a legudvariasabb választás a közvetett formák használata.⁵

Ahogy udvariatlan emberekre ujjal mutogatni, ugyanúgy udvariatlan a nyelvben személyes névmásokkal közvetlenül rámutatni a beszédpartnerre.⁶

Ennek megfelelően ezeket soha nem használják olyan személlyel szemben, aki rangban a beszélő fölött áll. Ebben az esetben nem számít a beszélő és hallgató közötti szolidaritás, azaz hogy mennyire közeli kapcsolatban állnak egymással. Ez a magyarázata annak is, hogy családon belül sem használják a személyes névmásokat például a szülőkkel, nagyszülőkkel szemben, ahol pedig az intimitás foka a lehető legmagasabb.⁷ Így rangban magasabban álló beszédpartner esetén ezeket a személyes névmásokat gyakran köznevek és tulajdonnevek helyettesítik.

A leíró megszólítás; nemenkénti eltérések a szuffixumok használatában

A beszédpartner leíró nyelvi jelölése tehát tulajdonnevek és köznevek használatával történik. A tulajdonnevek, azaz az illető neve jelenti a közvetlen formát, a közvetett forma pedig az olyan köznevek használata, mint a rokonságot kifejező terminusok (pl. *otōsan*, *oniisan*), munkahelyi beosztást, titulust jelölő szavak (pl. *shachō*, *kachō*), illetve az ezekhez kapcsolt szuffixumok (2. ábra):

2. ábra. A leggyakoribb szuffixumok udvariassági fok szerint

Ezen szuffixumok közül a nők általában a formálisabb *-sama* és *-san*, a férfiak inkább a *-kun* szuffixumot használják megszólításkor,⁸ amelynek tiszteleti foka alacsonyabb, mint a *-san* utótagnak. Tehát ebből a szempontból elmondhatjuk, hogy a nők nyelvhasználata udvariasabb, sőt a Japán Nyelv-

⁵ 金井 勇人, 失礼さという観点から見た二人称指示の体系, 早稲田大学大学院 早稲田大学大学院 文学研究科紀要, 2002, 第48号, 83–91, idézi: 梶原, *i. m.*, 48–49.

⁶ 金井 勇人, 普通名詞による二人称指示 : 間接化というストラテジー, 早稲田大学国語学研究会と資料の会 国語学研究会と資料, 2003, 第26号, 13–23, 14.

⁷ 梶原, *i. m.*, 48.

⁸ 金丸 芙美, 「人称代名詞・呼称」= 女性語の世界, 井出祥子著, 明治書院, 2001, 15–32, 17.

tudományi Kutatóintézet 1975-ös, Tokióban végzett felmérése szerint, míg a munkahelyeken a férfi alkalmazottak főnöküket titulusukon (*shachō, kachō* stb.) szólítják meg, a nők ehhez még a *-san* utótagot is hozzákapcsolják.⁹ Mint láthattuk, Kanai felosztása szerint a titulusokat jelölő köznevek a beszédtdárs nyelvi jelölésének legudvariasabb módjai. Akkor mégis mi szükség van rá, hogy a nők ezt még a *-san* megtisztelő szóval is megtoldják? Talán itt ugyanazt a jelenséget láthatjuk, amelyet Ide 1986-ban, a tiszteleti nyelv és az udvarias kifejezések használatának vizsgálata során megfigyelt. Kísérletében ugyanis, amikor az alanyoknak osztályozniuk kellett, milyen udvariassági szinten szólnának különböző címzetekhez, a legtöbb címzethez a nők magasabb udvariassági szintet rendeltek, mint a férfiak.¹⁰ Ugyanaz a címzett tehát magasabb udvariassági szintet követel meg egy nőtől, mint egy férfitől, a nőknek udvariasabb formákat kell használniuk a férfiaknál ahhoz, hogy ugyanazt az udvariasságot kifejezzék, és még ha a két nem ugyanazt a formát használja is, női beszélő esetén udvariatlanabban hangzik, mint a férfiak esetén.

Ugyanígy különbség látható nemcsak az eltérő nemek által, hanem az eltérő nemekkel szemben használt szuffixumok esetén is. A Japán Nyelvtudományi Kutatóintézet már említett kutatásából kiderül, hogy a magasabb beosztásban lévő férfi beosztottjaikat „vezetéknév + *kun*”-ként szólítják meg, női beosztottjaikkal szemben pedig az udvariasabb „vezetéknév + *san*” megszólítást használják, és így tesznek az iskolákban a tanárok a diákjaikkal szemben.¹¹ Szintén ez a helyzet a munkahelyeken az azonos beosztású nők és férfiak között és az iskolákban a lányok és a fiúk között. A szuffixumok ilyen jellegű használatából első ránézésre arra következtethetünk, hogy a nők nagyobb tiszteletnek örvendenek, mint a férfiak. Más magyarázat is létezik azonban erre a jelenségre. Emlékezzünk csak vissza: a személyekre való utalásmódot egyszerűre két tényező befolyásolja. Következésképpen ebben az esetben feltehetően nem a „hatalom”, hanem a „szolidaritás” terén kell keresnünk az okokat: amíg nem jöttek létre koedukált iskolák és munkahelyek, a nőkkel szemben nem alakulhatott ki a szolidaritás érzése, ennek hiánya miatt pedig természetessé vált az udvariasabb *-san* szuffixum használata, és ez így rögzült a nyelvhasználatban. Tehát ez esetben a *-san* használata inkább a beszélő hallgatótól való

⁹ 国立国語研究所, 企業の中の敬語, 国立国語研究所報告, 1982, 73.

¹⁰ IDE Sachiko, “Gender and Function of Language Use: Quantitative and Qualitative Evidence from Japanese”, *Pragmatics and Language Learning* 3. 1992, 117–129.

¹¹ 金丸, *i. m.*, 19–20. A felmérés eredményei szerint a férfi tanárok a legtöbb esetben szuffixum nélkül, csak a nevükön szólítják meg a diákjaikat, ha azonban mégis másként tesznek, a fentieknek megfelelően a lányok nevéhez *-san*, a fiúk nevéhez *-kun* utótagot kapcsolnak.

távolságérzésének nyelvi artikulációja, nem pedig a tiszteleté.¹² Ugyanakkor manapság már nem elképzelhetetlen nőkkel szemben sem a *-kun* használata munkahelyeken vagy iskolákban, amennyiben a beszélő magasabb beosztású, mint a megszólított.¹³

Második személyű személyes névmások

A második személyű személyes névmásokról már tudjuk, hogy rangban fölérendelt hallgatóval szemben nem használatosak, ennek ellenére nem is egy, hanem számtalan névmás létezik a japán nyelvben, amelyekhez különböző udvariassági fokok tartoznak. A Nara-korszak óta minimum 72 ilyen formát találunk, de ezek általában mindig igen rövid életűek voltak.¹⁴ Ennek oka, hogy a személyes névmások egyfajta tabuként viselkednek:¹⁵ adott korszakban, mivel a meglévő személyes névmásokat nem illik használni, a beszélőközösség ezeket máshonnan, például a mutató névmások köréből kölcsönvett, eufemisztikus kifejezésekkel helyettesíti. Ahogy azonban ezeket az eredetileg eufemisztikus kifejezéseket egyre gyakrabban használják, maguk is személyes névmásokká válnak, és gyorsan csökkenni kezd az udvariassági szintjük is, míg végül maguk válnak tabuszavakká, amelyek használatát kerülni igyekeznek, és amelyeket újabb szavakkal kell helyettesíteni (3. ábra).¹⁶ Az új, udvarias-eufemisztikus formák létrehozásában főként a nők jeleskedtek: körülbelül kétszer annyi névmást köszönhetünk női beszélőknek, mint férfiaknak, majd ezek később bekerültek a férfiak nyelvhasználatába is. Olyan forma azonban szinte nem is létezik, amely a férfi nyelvből került volna át a női nyelvbe.¹⁷

¹² *Uo.*, 22–23.

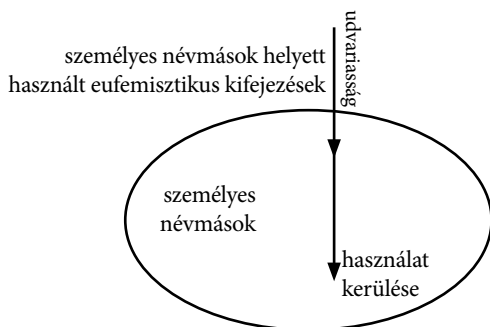
¹³ MOGI Norie, “Japanese Ways of Addressing People”, *Investigationes Linguisticae* 8. 2002, 14–22, 16–17.

¹⁴ Andrew BARKE – UEHARA Satoshi, “Japanese Pronouns of Address: Their behavior and maintenance over time”, Robin T. LAKOFF – IDE Sachiko (eds.), *Broadening the Horizon of Linguistic Politeness*, John Benjamins Publishing Company, 2005, 301–314, 304–306.

¹⁵ SUZUKI Takao, *Words in Context*, Kodansha International, 2001, 123.

¹⁶ Andrew BARKE, “What ‘you’ can say in Japanese: Gender as a pragmatic factor in Japanese personal reference through history”, Janet HOLMES (ed.), *Gendered speech in social context: Perspectives from gown & town*, Victoria University Press, 2002, 63–73, 65–67.

¹⁷ *Uo.*, 69.

3. ábra. A személyes névmások viselkedése

A mai japán köznyelvben is több második személyű személyes névmás létezik, amelyek mindegyike eredetileg más szófajoktól kölcsönvett, eufemisztikus kifejezés volt (pl. mutató névmások, főnevek). Mára azonban udvariassági szintjük drasztikusan csökkent, használatuk pedig nemhez, beszélőpartnerhez és szituációhoz kötött (4. ábra).

		← növekvő formalitás, udvariasság					
FÉRFI		貴方 <i>anata</i>	貴方 <i>anta</i>	君 <i>kimi</i>	お前 <i>omae</i>	貴様 <i>kisama</i>	手前 <i>temee</i>
• NŐ		貴方 <i>anata</i>			貴方 <i>anta</i>		

4. ábra. A mai japán köznyelv személyes névmásai, Mogi (2002) és Shibamoto Smith (2004: 121) alapján

Fenti ábrán láthatjuk, hogy a férfiak sokkal nagyobb választási lehetőséggel rendelkeznek a személyes névmások terén: informális, bensőséges interakcióban lehetséges számukra a *kimi* és az *omae* névmások használata, továbbá a férfi genolektus rendelkezik két durva, becsmérő névmással is (*kisama* és *temee*), amelyek természetesen a női nyelvbe nem férnek bele. Az *anata* névmást és informálisabb párját férfiak és nők egyaránt használhatják, de ezekhez a beszélő nemétől függően más és más udvariassági szint társul; például az *anata* használata egy nő esetén informális, bensőséges viszonyt sejtet, férfiktól viszont inkább formálisabb érzetet kelt.¹⁸

¹⁸ Mogi, *i. m.*, 15–16.

Mivel a második személyű személyes névmásokat kerülni ildomos, sokat mondhat, ha megvizsgáljuk, hogy a két nem milyen arányban kerüli a használatukat. Így tett a *Nihongo tte yasashii? Muzukashii?* című e-mail magazin is 2002-ben, amikor felmérte, hogy olvasói (62 nő és 42 férfi), milyen arányban kerülnek az *anata* személyes névmást. Az eredményekből kiderül, hogy rangban fölérendelt és ismeretlen beszédpartnerrel szemben is a nők szignifikánsan többször¹⁹ igyekeznek kerülni az *anata* használatát.²⁰ Takenoya 1999-es, a személyes névmások használatának gyakoriságára vonatkozó kutatása is hasonló eredményt hozott: alá-fölé rendelt és azonos státuszú, közeli és távoli, férfi és női beszélővel szemben is hol kisebb, hol nagyobb mértékben, de gyakrabban használták a férfiak a második személyű személyes névmásokat. Ezek között is főként az *omae* és a *kimi* alakokat, míg a női beszélők inkább az *anata*, az *anta* és a *kimi* formákat.²¹ Habár ez az említett *kimi* a férfi genolektus részét képezi, valójában egyre gyakrabban előfordul, hogy nők is használják alárendelt, fiatalabb partnerrel szemben, amikor férfiasabbnak, parancsolóbbnak akarnak hatni.²²

Az áttekintett eredmények alapján egyértelműen kijelenthetjük, hogy valóban vannak különbségek férfi és női genolektus között a személyes névmások és a személyre utaló szavak használatában. A japán társadalomban jelentős tényezők az egyént körülvevő társadalmi viszonyok, és a társadalmi rang, a helyzet formalitása nagymértékben befolyásolják a nyelvhasználatot. Így azonos neműek között is tapasztalhatunk eltéréseket, nem meglepő hát, hogy férfiak és a nők között is markáns különbségeket látunk, főként mivel a nem egyike azoknak a tényezőknek, amelyek meghatározzák az egyének státuszát a társadalomban.²³ Lebra szerint Japánban a társadalmi szerkezet azt diktálja, hogy a nők alázatosabbak, engedelmesebbek legyenek, mint a férfiak,²⁴ ennek megfelelően nyelvi viselkedésükben is udvariasabbak, visszafogottabbak. Többször lett „szabálynak” kikiáltva, hogy egy nőnek mindig udvariasabban „kell” beszélnie, ennek a szabálynak talán minden japán nő tudatában van, még ha nem is tartja be mindig.²⁵ A női nyelv azonban egy lehetséges eszköz a beszé-

¹⁹ Khí-négyzetpróba; rangban fölérendelt beszédpartnernél $p=0,03$, ismeretlen partnernél $p=0,02$.

²⁰ 呼称に関するアンケート調査, 日本語って難しい? やさしい? メールマガジン、2002、第353号、<http://www.geocities.jp/katsumieko1/enquete.html> (2012. 04. 12.) .

²¹ TAKENOYA Miyuki, “Sociolinguistic Study on Terms of Address Effect of Ascribed and Acquired Factors on Speaker and Addressee Gender”, *Journal of the Society of Humanities* 66. 1999, Sapporo Gakuin University, 117–136.

²² MOGI, *i. m.*, 16.

²³ ITAKURA, *i. m.*, 7.

²⁴ Takie S.LEBRA, *Japanese Women: Constraint and Fulfillment*, University of Hawaii Press, 1984, 301.

²⁵ WASHI Rumi, “Japanese Female Speech’ and Language Policy in the World War II Era”, OKAMOTO

lő számára arra, hogy kifejezze nőiességét, így szituációtól függ, hogy valaki használja-e, vagy sem. Lehet, hogy egy nő adott interakcióban emellett dönt, megint másokban inkább nyersebben, durvábban beszél.²⁶ Így a női nyelv sem egységes, és főként a fiatalok nyelvhasználatában kevésbé jelenik meg a „klasszikus” női nyelv, akár a morfológiát, akár a grammatikát vagy a lexikát vesszük górcső alá. Ez alól pedig nem kivételek a személyes névmások sem, és akár a férfi genolektus kizárólagosnak tartott elemei is elő-előbukkanhatnak a fiatal lányok nyelvhasználatában.²⁷ Manapság is sok kutatás irányul a tiszteleti nyelv használatára és az ebben tapasztalható női-férfi eltérésekre, ám azt láthatjuk, hogy ha a nők udvariasságáról szóló sztereotípiát kívánjuk alátámasztani vagy megcáfolni, a személyes névmások és a személyre utaló szavak rendszerét is érdemes figyelembe vennünk. Ugyan ez csak egy adalék az udvariasság kérdéséhez, de nem kevésbé fontos és sokatmondó, mint akár a tiszteleti nyelv; az udvarias igealakok és igevégződések, tiszteleti és szépítő prefixumok használata.

Felhasznált irodalom

- BARKE, Andrew – UEHARA Satoshi: “Japanese Pronouns of Address: Their behavior and maintenance over time”, Robin T. LAKOFF – IDE Sachiko (eds.): *Broadening the Horizon of Linguistic Politeness*, John Benjamins Publishing Company, 2005, 301–314.
- BARKE, Andrew: “What ‘you’ can say in Japanese: Gender as a pragmatic factor in Japanese personal reference through history”, Janet Holmes (ed.): *Gendered speech in social context: Perspectives from gown & town*, Victoria University Press, 2002, 63–73.
- FOWLER, Roger: „Hatalom”, Síklaki István (szerk.): *Szöbeli befolyásolás II.*, Typo-tex Kft., 2008, 231–251.
- IDE Sachiko: “Gender and Function of Language Use: Quantitative and Qualitative Evidence from Japanese”, *Pragmatics and Language Learning* 3. 1992, 117–129.
- IDE Sachiko – YOSHIDA Megumi: “Sociolinguistics: Honorifics and gender differences, Tsujimura Natsuko (ed.): *The Handbook of Japanese Linguistics*”, Blackwell Publishers, 1999, 448–480.

Shigeko–Janet S. SHIBAMOTO SMITH (eds.), *Japanese Language, Gender, and Ideology: Cultural Models and Real People*, Oxford University Press, 2004, 76–91, 79.

²⁶ NAKAMURA Momoko, “How metalinguistic comments suppress subversive practices”, *Proceedings of the 5th Biennial International Gender and Language Association Conference IGALA*, 5, 2008, 291–304, 295.

²⁷ 小長谷 春奈, 女性の話し言葉に対する社会の圧力の変化, 金沢大学論文集, 第2号, 2006, 31–46, 36.

- ITAKURA Hiroko: *Conversational Dominance and Gender: A study of Japanese speakers in first and second language contexts*, John Benjamins Publishing Company, 2001.
- LEBRA, Takie S.: *Japanese Women: Constraint and Fulfillment*, University of Hawaii Press, 1984.
- MOGI Norie: “Japanese Ways of Addressing People”, *Investigationes Linguisticae* 8. 2002, 14–22.
- NAKAMURA Momoko: “How metalinguistic comments suppress subversive practices”, *Proceedings of the 5th Biennial International Gender and Language Association Conference igala 5*, 2008, 291–304.
- SHIBAMOTO, Janet S.: *Japanese Women’s Language*, Academic Press, 1985.
- SHIBAMOTO SMITH, Janet S.: “Language and Gender in the (Hetero) Romance”, *Japanese Language, Gender, and Ideology: Cultural Models and Real People*, ed. OKAMOTO Shigeko – SHIBAMOTO SMITH, Janet S., Oxford University Press, 2004, 113–130.
- SUZUKI Takao: *Words in Context*, Kodansha International, 2001.
- TAKENOYA Miyuki: “Sociolinguistic Study on Terms of Address Effect of Ascribed and Acquired Factors on Speaker and Addressee Gender”, *Journal of the Society of Humanities* 66. 1999, Sapporo Gakuin University, 117–136.
- WASHI Rumi: “‘Japanese Female Speech’ and Language Policy in the World War II Era”, OKAMOTO Shigeko – SHIBAMOTO SMITH, Janet S.: *Japanese Language, Gender, and Ideology: Cultural Models and Real People*, Oxford University Press, 2004, 76–91.
- 呼称に関するアンケート調査, 日本語って難しい? やさしい? メールマガジン・2002・第353号・<http://www.geocities.jp/katsumieko1/enquete.html> (2012. 04. 12) .
- 国立国語研究所, 企業の中の敬語, 国立国語研究所報告, 1982.
- 小長谷 春奈, 女性の話し言葉に対する社会の圧力の変化, 金沢大学論文集, 第2号, 2006, 31–46.
- 梶原 真樹子, 日本語における対称詞「あなた」の使用領域について, 信州大学留学生センター紀要, 2004, 第5号, 45–57.
- 金丸 芙美, 人称代名詞・呼称 = 女性語の世界, 井出 祥子著, 明治書院, 2001, 15–32.
- 金井 勇人, 普通名詞による二人称指示: 間接化というストラテジー, 早稲田大学国語学研究与資料の会 国語学研究与資料, 2003, 第26号, 13–23.

Tartalomjegyzék

„KÖZEL”

HEVESI KRISZTINA: Mereruka vezír masztabájának mozgásábrázolásai. A 13-as kamra reliefjei.....	9
TAKÁCS DÁNIEL: III. Mereszanh sírja és környezete.....	27
KÖVI FRANCISKA: Kopt kolostori művészet: a Vörös és a Fehér kolostor.....	47
SUSÁNSZKI JUDIT: Pokoli történetek. Bibliai útikalauz a síron túl.....	59
GYÖNGYÖSI CSILLA: Az egyistenhit megvallásáról (tawhīd) szóló hadíszyűjtemény ismertetése Buḥāri <i>Ṣaḥīḥ al-Buḥāri</i> című művéből.....	69
SZÁLKAI KINGA: Politikai iszlám: Alternatíva Közép-Ázsia számára?.....	79
BAGYINKA KRISZTINA: Törökország új önmeghatározása. Az új török külpolitika.....	89

„TÁVOL”

NYESTE ZSOLT: A kauzalitás szerepe a <i>Gendzsi monogatariban</i>	101
SZÁJLI KRISZTINA: Edogawa Ranpo és a japán detektívregény.....	119
SÁGI ATTILA: A nyelvi sztenderdizációs folyamatokat elősegítő és gátló tényezők Japánban a XX. században.....	131
SÁNDOR ANGELIKA: Amit az udvariasságelmélet nem tud.....	143
FÜREDI CSILLA: Személyes névmások, személyre utaló szavak a japán genolektusokban.....	151
LÁZÁR MARIANNA: Az ókori kínai és japán bronztükrökön megjelenő Négy Égtájór kultusza.....	161
VÖRÖS ERIKA: Hegy a világban, világ a hegyben. A szakrális világ földi megnyilvánulása a japán eszmerendszerben.....	171
DEÁK BORBÁLA ZSUZSANNA: A nevári buddhizmus sajátos arca.....	187
DÓBER ÁGNES: Felhők és vérpoklok. A nőkről alkotott kép a vallásban a premodern Japánban.....	195
SINKA ZSÓFIA: Távoli Szépségek. Kisaengek.....	205
KÁPOLNÁS OLIVÉR: Dzsingisz kán visszatérése.....	217

„KAPCSOLATOK”

HARTYÁNDI MÁTYÁS: Az emberi test a korai kínai bölcseletben.....	225
BARTÓK ANDRÁS: Fortélyok és táblajátékok. A kelet-ázsiai és a nyugati stratégiai kultúra.....	233
ILKÓ KRISZTINA: Eskandély Máté. Egy középkori magyarországi remete Kínában?	243
TAKÓ FERENC: Érvek, technikák, autoritások. Matteo Ricci <i>Tianzhu</i> <i>shiyijének</i> érvelési módszeréről.....	255
HANÁK JÁNOS: Christovão Ferreira két arca	271
CSONTOS SÁRA: A magyar ősköltészet keleti kapcsolatai.....	281
KONTSEK ANDRÁS: A jogaszövegek magyar nyelvű interpretációi.....	289
DOMA PETRA: Japán Shakespeare?	299
DÉNES MIRJAM: Japonizáló díszletek, jelmezek és a tradicionális japán művészet kapcsolatai. Tervezők, források, látásmódok	305
SEBESTYÉN DÓRA: Japán békeszerződés, 1951.....	327
MUSZKA KATALIN: <i>Koryo Saram</i> : A Közép-Ázsiába deportált koreaiak története	337
CSENDOM ANDREA: A Japánban élő koreai kisebbség, <i>a zainichi</i> „probléma”. Félreértések a koreai betelepülések kapcsán és napjaink generációs problémái.....	347